

Przedmiotowy system oceniania. Klasa 2. Zakres podstawowy

Tematy 1.–39.

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
I. POCZĄTKI ŚWIATA NOWOŻYTNEGO					
1. Nowe perspektywy: odrodzenie	Uczeń: - wymienia daty uważane za cezury epoki nowożytnej; - wymienia cechy renesansu; - przedstawia poglądy Niccolò Machiavellego; - przedstawia osiągnięcia Mikołaja Kopernika	Uczeń: - wyjaśnia, dlaczego różne daty są przyjmowane za początek epoki nowożytnej; - wymienia cechy humanizmu; - przedstawia poglądy Tommaso Morusa; - wymienia cechy literatury renesansu; - charakteryzuje człowieka renesansu	Uczeń: - charakteryzuje czynniki sprzyjające rozwojowi renesansu i humanizmu; - charakteryzuje literaturę renesansu; - wskazuje różnice między literaturą renesansu a średniowieczną	Uczeń: - wyjaśnia, dlaczego renesans rozpoczął się w miastach włoskich; - przedstawia proces rozprzestrzeniania się idei renesansu w Europie; - przedstawia rozwój nauki w epoce odrodzenia	Uczeń: porównuje sylwetki Erazma z Rotterdamu i Leonarda da Vinci jako ludzi renesansu
2. Sztuka renesansu	Uczeń: - wymienia przykładowe cechy architektury renesansowej; - wymienia przykładowych twórców renesansu	Uczeń: - rozpoznaje zabytki architektury renesansowej; - wymienia przykładowych twórców renesansu i niektóre ich dzieła	Uczeń: - przedstawia cechy rzeźby i malarstwa renesansowego; - charakteryzuje rolę mecenatu papieskiego w rozwoju sztuki renesansu	Uczeń: - charakteryzuje rolę mecenatu świeckiego w rozwoju sztuki renesansu; - porównuje rolę, jaką odgrywała sztuka w średniowieczu i w renesansie	Uczeń: przedstawia różnice i podobieństwa architektury renesansowej oraz malarstwa renesansowego w różnych regionach Europy
3. Europejczycy odkrywają daleki świat	Uczeń: - pokazuje na mapie trasy wypraw Portugalczyków i Hiszpanów oraz obszary przez nich odkryte; - wymienia przykładowe przyczyny wielkich odkryć geograficznych	Uczeń: - dzieli przykładowe przyczyny wielkich odkryć geograficznych na społeczne, gospodarcze i kulturalne; - wymienia zmiany techniczne i wynalazki, które pozwoliły Europejczykom na podróże dalekomorskie	Uczeń: - wymienia przyczyny wielkich odkryć geograficznych, dzieląc je na: polityczne, gospodarczo-społeczne i kulturalne; - wyjaśnia, w jaki sposób zmiany techniczne umożliwiły Europejczykom podróże dalekomorskie	Uczeń: - charakteryzuje cywilizacje prekolumbijskie; - porównuje cywilizacje Majów, Azteków i Inków; - ocenia, czy zostały zrealizowane cele, które stawiano przed odkrywcami	Uczeń: przedstawia działalność księcia Henryka Żeglarza i jej wpływ na odkrycia Portugalczyków

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
4. Jak odkrycia geograficzne zmieniły Europę i świat	Uczeń: - wymienia inne państwa, które włączyły się do ekspansji kolonialnej; - pokazuje na mapie tereny zajęte przez te państwa; - przedstawia rozwój handlu w epoce nowożytnej	Uczeń: - charakteryzuje sposób zajmowania i organizację terenów odkrytych przez Portugalczyków oraz Hiszpanów; - wymienia skutki wielkich odkryć geograficznych dla Europy; - wyjaśnia pojęcie rewolucja cen	Uczeń: - porównuje organizację terenów zajmowanych przez Hiszpanów i Portugalczyków oraz wyjaśnia przyczyny różnic; - wymienia skutki wielkich odkryć geograficznych dla Nowego Świata	Uczeń: - wyjaśnia wpływ wielkich odkryć geograficznych na przemiany w gospodarce europejskiej; - charakteryzuje zmiany, które zaszły w Nowym Świecie w wyniku jego podboju przez Europejczyków	Uczeń: - przedstawia rolę traktatu z Tordesillas; - porównuje wyobrażenia Europejczyków o nieznanym świecie w XV w. i współcześnie
5. Podział zachodniego chrześcijaństwa	Uczeń: - pokazuje na mapie zasięg wyznań protestanckich; - przedstawia zasady wyznań protestanckich: luteranizmu, kalwinizmu; - wymienia postanowienia pokoju augsburskiego	Uczeń: - wymienia przykładowe przyczyny reformacji; - przedstawia organizację kościołów protestanckich: luteranckiego, kalwińskiego; - przedstawia powstanie kościoła anglikańskiego; - charakteryzuje przebieg wojen religijnych w Niemczech	Uczeń: - przedstawia związki między religijnymi, gospodarczo-społecznymi i politycznymi przyczynami reformacji; - porównuje zasady i organizację kościołów protestanckich: luteranckiego i kalwińskiego; - przedstawia postulaty powstania chłopskiego w Niemczech	Uczeń: - wyjaśnia, jaki wpływ na sukcesy reformacji miała sytuacja w Kościele katolickim w XVI w.; - wyjaśnia, dlaczego wyznanie kalwińskie uzyskało poparcie w Niderlandach; - przedstawia stosunek Marcina Lutra do powstania chłopskiego w Niemczech	Uczeń: porównuje postanowienia pokoju augsburskiego i edyktu nantejskiego
6. Kościół katolicki wobec wyzwań reformacji	Uczeń: - wymienia przykładowe postanowienia soboru trydenckiego; - wymienia przykładowe formy działalności jezuitów	Uczeń: - wymienia postanowienia soboru trydenckiego; - wymienia formy działalności jezuitów; - charakteryzuje działalność Świętego Oficjum; - wyjaśnia, co to był <i>Indeks Książ Zakazanych</i>	Uczeń: - dzieli postanowienia soboru trydenckiego na dotyczące doktryny wiary i reformy kleru; - ocenia, które z reform były reakcją na zarzuty protestantów wobec Kościoła katolickiego; - charakteryzuje szkolnictwo jezuickie	Uczeń: - wyjaśnia, jaki wpływ na różne dziedziny życia miały wyznania protestanckie, np. gospodarkę; - przedstawia rolę sztuki w propagowaniu wiary; - charakteryzuje działalność misyjną jezuitów i ich stosunek do miejscowych kultur	Uczeń: porównuje wystrój zboru protestanckiego i kościoła katolickiego, a także wyjaśnia przyczyny różnic

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
7. Państwo w początkach epoki nowożytnej. Spory mocarstw	Uczeń: - wymienia postanowienia edyktu nantejskiego; - pokazuje na mapie obszary, które znalazły się pod władzą Habsburgów w XVI w.	Uczeń: - przedstawia proces centralizacji władzy państwowej; - przedstawia rolę armii w procesie centralizacji władzy	Uczeń: - porównuje proces centralizacji władzy na przykładzie Anglii i Francji; - wymienia sposoby, w jakie Habsburgowie poszerzali terytorium znajdujące się pod ich władzą	Uczeń: - wyjaśnia związek między religijnymi i politycznymi przyczynami wojen religijnych we Francji; - przedstawia reakcję Francji i Anglii na wzrost potęgi habsburskiej; - charakteryzuje poglądy Jeana Bodina na władzę i ich rolę w procesie centralizacji władzy	Uczeń: charakteryzuje politykę gospodarczą i religijną Filipa II i księcia Alby w Niderlandach
II. RZECZPOSPOLITA W XVI STULECIU					
8. Rzeczpospolita i państwa ościenne	Uczeń: - wymienia przyczyny wojny z zakonem krzyżackim; - wymienia postanowienia pokoju krakowskiego (hołd pruski); - pokazuje na mapie tereny Inflant oraz ziemie, które przypadły Polsce i Litwie po sekularyzacji zakonu kawalerów mieczowych; - pokazuje na mapie państwa, w których na początku XVI w. panowali Jagiellonowie	Uczeń: - wymienia przyczyny i skutki wojny o Inflanty w XVI w.; - wymienia więzi, jakie łączyły Jagiellonów i Habsburgów; - wymienia przyczyny i konsekwencje układu dynastycznego zawartego między Jagiellonami a Habsburgami	Uczeń: - pokazuje na mapie obszary sporne między Jagiellonami a Turcją; - wymienia przyczyny konfliktu z Rosją; - przedstawia znaczenie bitwy pod Orszą; - przedstawia wojnę o Inflanty jako element rywalizacji o wpływy nad Bałtykiem	Uczeń: - wyjaśnia, na czym polegał program dominium Maris Baltici; - przedstawia działania ostatnich Jagiellonów (oprócz wojny o Inflanty), które miały na celu realizację tego programu; - przedstawia proces inkorporacji Mazowsza do Korony; - ocenia politykę zagraniczną ostatnich Jagiellonów	Uczeń: przedstawia stosunki ostatnich Jagiellonów z Gdańskiem i rolę tego miasta w realizacji programu dominium Maris Baltici
9. Demokracja szlachecka. Rzeczpospolita Obojga Narodów	Uczeń: - wymienia uprawnienia sejmu; - wymienia postanowienia unii lubelskiej; - wymienia przykładowe sukcesy ruchu egzekucyjnego	Uczeń: - przedstawia rozwarstwienie stanu szlacheckiego w Polsce; - wymienia przyczyny przekształcenia unii personalnej w unię realną;	Uczeń: - przedstawia pozycję polityczną szlachty; - przedstawia strukturę i sposób obradowania sejmu;	Uczeń - wyjaśnia genezę powstania szlacheckiego ruchu egzekucyjnego; - wyjaśnia, jaką rolę odegrał szlachecki ruch egzekucji praw w kształtowaniu się demokracji szlacheckiej;	Uczeń: przedstawia pozycję i uprawnienia króla w systemie demokracji szlacheckiej

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
		• wyjaśnia, jaką rolę odegrała konstytucja nihil novi w kształtowaniu się demokracji szlacheckiej	• charakteryzuje problemy związane z zawarciem unii lubelskiej	• wyjaśnia, dlaczego ustroj Rzeczypospolitej w XVI w. nazywa się demokracją szlachecką	
10. Pierwsi królowie elekcyjni	Uczeń: • wymienia postanowienia artykułów henrykowskich; • przedstawia sposób wyboru króla po śmierci Zygmunta Augusta; • wymienia przykładowych kandydatów do tronu polskiego w czasie pierwszej wolnej elekcji; • pokazuje na mapie tereny przyłączone do Rzeczypospolitej przez Stefana Batorego	Uczeń: • przedstawia organizację wolnych elekcji po wygaśnięciu dynastii Jagiellonów; • wymienia dokumenty, które musiał zaprzysiąc nowo wybrany władca; • wymienia przyczyny i skutki wojen Stefana Batorego z Rosją; • pokazuje na mapie wyprawę Stefana Batorego na Rosję	Uczeń: • wyjaśnia, w jaki sposób szlachta zabezpieczyła swoje prawa przed dążeniami absolutystycznymi kandydatów do tronu polskiego; • przedstawia cele polityki zagranicznej Stefana Batorego i ocenia ich realizację	Uczeń: • charakteryzuje elekcję i panowanie Henryka Walezego; • wyjaśnia związki między polityką wewnętrzną Stefana Batorego (sądy, wojsko) a polityką zagraniczną	Uczeń: • przedstawia stosunki Stefana Batorego z Gdańskiem; • charakteryzuje rolę Jana Zamoyskiego u boku Stefana Batorego
11. Rzeczpospolita Obojga Narodów – narody i religie	Uczeń: • wymienia przyczyny reformacji w Rzeczypospolitej; • wymienia wyznania protestanckie, które stały się popularne wśród społeczeństwa Rzeczypospolitej; • wymienia przykładowe narody zamieszkujące Rzeczpospolitą w XVI w.; • wymienia najważniejsze postanowienie konfederacji warszawskiej	Uczeń: • wymienia czynniki, które sprzyjały wzrostowi liczby ludności w XVI w. w Europie; • przedstawia strukturę etniczną i wyznaniową Rzeczypospolitej w XVI w.; • wskazuje na związki między grupą etniczną a wyznaniem; • wymienia postanowienia konfederacji warszawskiej	Uczeń: • porównuje stopień urbanizacji w Europie i Rzeczypospolitej w XVI w.; • wymienia grupy społeczne, które przyjęły luteranizm i te, które przyjęły kalwinizm; • wyjaśnia, na czym polegała wyjątkowość konfederacji warszawskiej na tle stosunków religijnych w Europie	Uczeń: • porównuje sytuację demograficzną w Europie i Rzeczypospolitej w XVI w.; • wyjaśnia, które wyznania protestanckie były popularne w poszczególnych grupach społeczeństwa Rzeczypospolitej; • wyjaśnia, dlaczego arianie nie byli popularni wśród szlachty	Uczeń: • uzasadnia, stwierdzenie, że Rzeczpospolita była państwem bez stosów, przywołując różnorodne argumenty
12. Gospodarka Rzeczypospolitej Obojga Narodów	Uczeń: • pokazuje na mapie obszar Rzeczypospolitej i rejony wydobywania surowców oraz kierunki handlu;	Uczeń: • przedstawia proces powiększania ziemi folwarczej;	Uczeń: • wyjaśnia przyczyny kształtowania się folwarku pańszczyźnianego z uwzględnieniem sytuacji gospodarczej na Zachodzie Europy;	Uczeń: • wyjaśnia, które regiony najbardziej korzystały na handlu zbożem; • ocenia bilans handlowy Rzeczypospolitej;	Uczeń: • przedstawia sytuację miast w Rzeczypospolitej XVI w.;

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	- wymienia towary eksportowane i importowane przez Rzeczpospolitą; - wymienia przyczyny kształtowania się folwarku pańszczyźnianego	- wymienia grupy, których kosztem szlachta zwiększała arealy folwarków; - przedstawia pozycję Gdańska w handlu Rzeczypospolitej	- przedstawia rolę handlu zbożem dla rozwoju gospodarczego Rzeczypospolitej; - wymienia ograniczenia nakładane na chłopów przez szlachtę	- wyjaśnia przyczyny ograniczeń nakładanych na chłopów przez szlachtę; - porównuje gospodarkę rolną w Europie Zachodniej i Wschodniej	ocenia możliwości rozwoju miast w gospodarce folwarczno-pańszczyźnianej
13. Kultura złotego wieku	Uczeń: - wymienia cechy architektury renesansowej w Polsce oraz podaje przykłady zabytków; - wymienia przykładowych pisarzy odrodzenia w Polsce i ich dzieła	Uczeń: - wymienia cechy sztuki renesansowej w Polsce oraz podaje przykłady zabytków; - rozpoznaje budowle renesansowe; - przedstawia rolę Krakowa jako ośrodka życia kulturalnego i naukowego	Uczeń: - przedstawia rolę mecenatu królewskiego i magnackiego w rozwoju kultury polskiego odrodzenia; - porównuje poglądy na państwo oraz społeczeństwo Andrzeja Frycza Modrzewskiego i Stanisława Orzechowskiego	Uczeń: - charakteryzuje czynniki, które sprzyjały rozwojowi humanizmu i renesansu na ziemiach Rzeczypospolitej; - ocenia rolę fundacji Zamościa przez Jana Zamoyskiego w rozwoju kultury w Rzeczypospolitej epoki odrodzenia	Uczeń: - przedstawia wkład protestantów w rozwój kultury polskiej epoki renesansu; - wymienia przykładowych twórców i zabytki związane z kręgiem protestanckim
III. EUROPA W XVII WIEKU					
14. „Państwo to ja”. Absolutyzm francuski	Uczeń: - wymienia przykładowe kompetencje monarchy; - definiuje pojęcia: merkantylizm i racja stanu	Uczeń: - wymienia czynniki, które utrudniały centralizację władzy we Francji; - wyjaśnia, na kim opierał się monarcha, wprowadzając absolutyzm	Uczeń: - wymienia działania podejmowane w celu centralizacji władzy i ujednoczenia państwa francuskiego; - charakteryzuje politykę gospodarczą Francji	Uczeń: - przedstawia pozycję monarchy w monarchii absolutnej; - charakteryzuje znaczenie Wersalu jako symbolu absolutyzmu francuskiego	Uczeń: przedstawia oddziaływanie dworu w Wersalu na inne dwory europejskie
15. Rewolucja i triumf monarchii parlamentarnej w Anglii	Uczeń: - wymienia przyczyny rewolucji w Anglii; - wymienia przykładowe cechy monarchii parlamentarnej w Anglii na przełomie XVII i XVIII w.	Uczeń: - wymienia zmiany, które zaszły w Anglii w wyniku wojny domowej; - wymienia przyczyny i skutki chwalebnej rewolucji;	Uczeń: przedstawia stosunki pierwszych Stuartów z parlamentem i wyjaśnia przyczyny konfliktów;	Uczeń: przedstawia relacje pierwszych Stuartów ze społeczeństwem;	Uczeń: wyjaśnia sformułowanie, że w Anglii „król panuje, ale nie rządzi”;

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
		wymienia cechy monarchii parlamentarnej w Anglii na przełomie XVII i XVIII w.	- wymienia dokumenty, które ukształtowały ustroj w Anglii na przełomie XVII i XVIII w.; - przedstawia pozycję i uprawnienia parlamentu w Anglii na przełomie XVII i XVIII w.	- przedstawia rolę Olivera Cromwella w trakcie rewolucji angielskiej i po jej zakończeniu; - przedstawia pozycję i uprawnienia króla w Anglii, a także wzajemne relacje króla i parlamentu na przełomie XVII i XVIII w.	porównuje pozycję i uprawnienia parlamentu angielskiego (przełom XVII i XVIII w.) i sejm polskiego (koniec XVI w.)
16. Wojna trzydziestoletnia. Rywalizacja mocarstw w XVII w.	Uczeń: - wymienia przykładowe przyczyny wojny trzydziestoletniej; - pokazuje na mapie zmiany terytorialne, które zaszyły na mocy pokoju westfalskiego	Uczeń: - wymienia przyczyny wojny trzydziestoletniej; - wymienia obozy walczące w wojnie trzydziestoletniej; - wyjaśnia, dlaczego Francja przyłączyła się do wojny trzydziestoletniej po stronie protestantów	Uczeń: - wymienia skutki wojny trzydziestoletniej, dzieląc je na religijne, ustrojowe i polityczne; - przedstawia układ sił w Europie po wojnie trzydziestoletniej	Uczeń: - przedstawia, w jaki sposób wojna trzydziestoletnia dotknęła ludność cywilną; - charakteryzuje politykę zagraniczną Francji w XVII w.	Uczeń: - wyjaśnia związki między przyczynami religijnymi, politycznymi i gospodarczymi wojny trzydziestoletniej; - przedstawia znaczenie bitwy pod Białą Górą dla Czechów
17. Kultura europejska w XVII w.	Uczeń: - definiuje pojęcia: racjonalizm i empiryzm; - wymienia cechy architektury baroku i podaje przykłady zabytków; - wymienia przykładowych pisarzy doby baroku i ich dzieła	Uczeń: - wymienia cechy sztuki baroku i podaje przykłady zabytków; - rozpoznaje dzieła sztuki barokowej; - wymienia przykładowych kompozytorów doby baroku i ich dzieła	Uczeń: - porównuje różne sposoby badawcze, które rozwinęły się w XVII w. - przedstawia literaturę i muzykę doby baroku	Uczeń: - porównuje różne nurty w sztuce baroku; - przedstawia rolę Francji i Niderlandów w rozwoju kultury epoki baroku	Uczeń: przedstawia osiągnięcia naukowe i wynalazki XVII w.
IV. RZECZOSPOLITA W DOBIE WOJEN XVII W.					
18. Konflikty Rzeczypospolitej w I. połowie XVII w.	Uczeń: pokazuje na mapie zmiany terytorialne po wojnach polsko-szwedzkich w I połowie XVII w.;	Uczeń: pokazuje na mapie miejsca najważniejszych bitew z Rosją i Turcją w I połowie XVII w.;	Uczeń: charakteryzuje dymitriady, wyjaśnia, dlaczego nie są one traktowane jako wojna Rzeczypospolitej z Rosją;	Uczeń: ocenia szanse realizacji umowy Stanisława Żółkiewskiego z bojarami;	Uczeń: porównuje działalność dwóch hetmanów: Jana Karola Chodkiewicza i Stanisława Żółkiewskiego

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	• pokazuje na mapie zmiany terytorialne po wojnach z Rosją w I połowie XVII w.; • wymienia przyczyny wojen polsko-szwedzkich w I połowie XVII w.	• pokazuje na mapie miejsca najważniejszych bitew z wojen polsko-szwedzkich w I połowie XVII w.; • wymienia skutki wojen polsko-szwedzkich w I połowie XVII w.; • wymienia przyczyny wojen z Rosją i Turcją w I połowie XVII w.	• przedstawia warunki umowy Stanisława Żółkiewskiego z bojarami rosyjskimi; • charakteryzuje wojsko Rzeczypospolitej	• przedstawia międzynarodowe uwarunkowania wojen polsko-szwedzkich w I połowie XVII w. i ich wpływ na postanowienia zawieranych rozejmów; • wyjaśnia wpływ sytuacji międzynarodowej na wybuch wojny Rzeczypospolitej z Turcją	
19. Kozacy, Moskwa i Rzeczpospolita w 2. połowie XVII w.	Uczeń: • pokazuje na mapie zasięg powstania Chmielnickiego i najważniejsze bitwy; • pokazuje na mapie zmiany terytorialne po wojnie z Rosją w II połowie XVII w.	Uczeń: • wymienia przyczyny powstania Chmielnickiego; • wymienia przyczyny wojny z Rosją w II połowie XVII w.	Uczeń: • przedstawia różnorodność konfliktów na Ukrainie i wskazuje na ich związek z wybuchem powstania Chmielnickiego; • wymienia postanowienia ugód z Kozakami i wyjaśnia, co było przyczyną zmian warunków	Uczeń: • ocenia, która z ugód dawała największe uprawnienia ludności ruskiej i jakie były szanse na ich realizację; • ocenia skutki wojen z Rosją dla Rzeczypospolitej	Uczeń: • wyjaśnia, w jakich okolicznościach powrócono do koncepcji Rzeczypospolitej Trojga Narodów
20. Rzeczpospolita i Szwecja: potop	Uczeń: • pokazuje na mapie zasięg potopu szwedzkiego i miejsca najważniejszych bitew; • wymienia przyczyny potopu szwedzkiego	Uczeń: • charakteryzuje postawy szlachty wobec Szwedów w czasie potopu szwedzkiego; • wymienia sojuszników Rzeczypospolitej w trakcie potopu szwedzkiego	Uczeń: • przedstawia postanowienia układu w Radnot; • przedstawia okoliczności podpisania i postanowienia traktatów welawsko-bydgoskich; • wymienia postanowienia pokoju w Oliwie	Uczeń: • ocenia skutki wojen ze Szwedami dla Rzeczypospolitej, biorąc pod uwagę kwestie polityczne, gospodarcze i kulturalne; • ocenia, jakie zagrożenie mogła stanowić dla Rzeczypospolitej niezależność Prus Książęcych	Uczeń: • porównuje postępowanie Janusza Radziwiłła i Stefana Czarnieckiego wobec Szwedów; • ocenia, przez kogo Janusz Radziwiłł może być uważany za patriotę, a przez kogo – za zdrajcę
21. Rzeczpospolita i Turcja. Wiktoria wiedeńska	Uczeń: • pokazuje na mapie obszary zajęte przez imperium osmańskie;	Uczeń: • wymienia przyczyny wojen z Turcją w II połowie XVII w.;	Uczeń: • porównuje postanowienia traktatu w Buczaczu i rozejmu w Żurawnie;	Uczeń: • przedstawia postawy Tatarów zamieszkujących Rzeczpospolitą w czasie wojen z Turcją;	Uczeń: • daje przykłady przedstawiania wiktorii wiedeńskiej w literaturze i sztuce

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	• pokazuje na mapie miejsca bitew z Turkami w II połowie XVII w.	• pokazuje na mapie zmiany terytorialne po wojnach z Turcją w II połowie XVII w. (traktat w Buczaczu, rozejm w Żurawnie, pokój w Karłowicach)	• charakteryzuje ustrój i sytuację religijną w imperium osmańskim	• ocenia, czy wiktoria wiedeńska przyniosła efekty proporcjonalne do odniesionego zwycięstwa	
22. Rzeczpospolita w XVII w. – kryzys państwa	Uczeń: • wymienia przykładowe gospodarczo-społeczne skutki XVII-wiecznych wojen dla Rzeczypospolitej; • wymienia przykładowe reformy ustrojowe proponowane przez królów z dynastii Wazów	Uczeń: • charakteryzuje sytuację majątkową magnaterii; • przedstawia funkcjonowanie sejmu walnego w XVII w. i wyjaśnia, co utrudniało przyjmowanie konstytucji	Uczeń: • przedstawia reakcję szlachty na reformy ustrojowe proponowane przez Wazów; • wymienia czynniki, które przyczyniły się do wzrostu pozycji magnaterii w Rzeczypospolitej; • wymienia przyczyny zawarcia unii brzeskiej i jej postanowienia	Uczeń: • wyjaśnia, jak wojny XVII w. prowadzone przez Rzeczpospolitą wpłynęły na sytuację religijną w państwie; • ocenia, czy w II połowie XVII w. możemy mówić o oligarchii magnackiej jako formie ustroju Rzeczypospolitej; • przedstawia zależności między demograficznymi i gospodarczymi skutkami XVII-wiecznych wojen dla Rzeczypospolitej, uwzględnia również kontekst europejski	Uczeń: • wyjaśnia, czy Piotr Skarga mógł wspierać projekty reform ustrojowych Zygmunta III Wazy i w jaki sposób mógł to robić
23. Kultura Rzeczypospolitej w XVII w.	Uczeń: • wymienia cechy architektury baroku i podaje przykłady zabytków z terenu Rzeczypospolitej; • wymienia cechy sarmatyzmu	Uczeń: • wymienia cechy sztuki baroku i podaje przykłady zabytków z terenów Rzeczypospolitej; • rozpoznaje budowle barokowe z terenów Rzeczypospolitej; • wymienia gatunki literackie, które rozwinęły się w epoce baroku, i przykładowych twórców	Uczeń: • przedstawia wpływy wschodnie w kulturze sarmackiej; • wymienia tematykę i cechy charakterystyczne piśmiennictwa polskiego epoki baroku oraz jego twórców	Uczeń: • wyjaśnia, w jaki sposób ideologia sarmatyzmu wpływała na obyczajowość szlachty; • wyjaśnia, w jaki sposób sytuacja polityczna wpływała na postawy i przekonania szlachty	Uczeń: • ocenia, w jakim stopniu <i>Nowe Ateny...</i> księdza Benedykta Chmielowskiego oddają poziom wykształcenia szlachty polskiej XVII w.

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
V. EUROPA I ŚWIAT W XVIII W.					
24. Postęp techniczny i przemiany gospodarcze w XVIII stuleciu	Uczeń: - wymienia czynniki, które sprzyjały wzrostowi demograficznemu w XVIII w.; - wymienia wynalazki XVIII-wieczne	Uczeń: - wymienia zmiany, które zaszły w rolnictwie w XVIII w.; - wyjaśnia, jaką rolę w rozwoju przemysłu odegrała maszyna parowa; - wymienia założenia liberalizmu ekonomicznego	Uczeń: - wyjaśnia, w jaki sposób warunki życia i przemiany w rolnictwie wpłynęły na wzrost demograficzny w XVIII w.; - wyjaśnia związki między zmianami w rolnictwie a rewolucją przemysłową; - wymienia skutki przemian gospodarczych w XVIII w.	Uczeń: - wyjaśnia, dlaczego w Wielkiej Brytanii najwcześniej doszło do przemian gospodarczych na szeroką skalę; - przedstawia przemiany w przemyśle w XVIII w. i ich wpływ na życie ludzi; - wyjaśnia, kim byli luddyci i jaki był cel ich działania	Uczeń: - ocenia metody stosowane przez Edwarda Jennera w czasie prac nad szczepionką; - przedstawia przemiany w transporcie w XVIII w.
25. Oświecenie w Europie	Uczeń: - wymienia idee oświecenia; - przedstawia poglądy Monteskiusza; - wymienia cechy kultury klasycystycznej	Uczeń: - wymienia sposoby propagowania idei oświecenia; - przedstawia poglądy Jeana-Jacques'a Rousseau; - podaje definicję absolutyzmu oświeconego	Uczeń: - wyjaśnia przyczyny rozwoju filozofii oświecenia; - porównuje poglądy filozofów oświecenia na władzę; - wymienia przykładowe dzieła sztuki klasycystycznej	Uczeń: - przedstawia poglądy filozofów oświecenia na religię; - przedstawia rolę <i>Encyklopedii...</i> i salonów filozoficznych w rozwoju myśli oświeceniowej; - charakteryzuje absolutyzm oświecony	Uczeń: - przedstawia rolę salonów literackich i kobiet je prowadzących w rozwoju kultury epoki oświecenia; - przedstawia rozwój nauki i oświaty w epoce oświecenia
26. Rosja w XVIII w. – początki mocarstwa	Uczeń: - wymienia przykładowe reformy przeprowadzone w Rosji; - wymienia cele wojny północnej stawiane przez Rosję; - pokazuje na mapie ekspansję terytorialną Rosji	Uczeń: - dzieli przeprowadzone przez Piotra I reformy na administracyjne, wojskowe i kulturalne; - przedstawia rolę Petersburga; - wymienia reformy Katarzyny II i wskazuje, w jakich dziedzinach kontynuowała ona reformy Piotra I	Uczeń: - przedstawia cele wprowadzania poszczególnych grup reform w Rosji; - wyjaśnia, na czym polegał proces europeizacji Rosji podjęty przez Piotra I; - przedstawia przebieg i skutki wojny północnej	Uczeń: - charakteryzuje politykę carów wobec cerkwi prawosławnej; - wyjaśnia, na czym polegała i jaką miała genezę idea Moskwy jako trzeciego Rzymu; - uzasadnia, że mimo przeprowadzanych reform w przypadku Rosji możemy w dalszym ciągu mówić o samodzierzawiu	Uczeń: wyjaśnia, dlaczego Petersburg był nazywany Wenecją Północy, a Katarzyna II – Semiramidą Północy

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
27. Absolutyzm oświecony w Prusach i Austrii w XVIII w.	Uczeń: - wymienia przykładowe reformy przeprowadzone w Prusach i Austrii; - pokazuje na mapie zasięg ekspansji terytorialnej Prus	Uczeń: - dzieli reformy przeprowadzone w Prusach i Austrii na administracyjne, gospodarcze i związane z epoką oświecenia; - wyjaśnia, które reformy w Prusach były związane z ich ekspansją terytorialną; - charakteryzuje politykę józefinizmu	Uczeń: - przedstawia cele wprowadzenia poszczególnych grup reform w Prusach i Austrii; - wyjaśnia w jaki sposób przeprowadzane reformy wpływały na wzmocnienie władzy monarszej; - przedstawia wzrost pozycji Prus na arenie międzynarodowej w XVIII w.	Uczeń: - wyjaśnia, jakie znaczenie gospodarcze miały tereny zajęte przez Prusy w XVIII w.; - wyjaśnia, jak Fryderyk II i Józef II widzieli rolę władcy	Uczeń: - porównuje politykę Marii Teresy wobec Czechów i Węgrów; - wyjaśnia, co było przyczyną różnic
28. Powstanie Stanów Zjednoczonych Ameryki	Uczeń: - wymienia przyczyny wojny o niepodległość; - pokazuje na mapie miejsca najważniejszych bitew; - wymienia federalne organy władzy i ich przykładowe kompetencje	Uczeń: - przedstawia organizację kolonii angielskich w połowie XVIII w.; - przedstawia politykę Wielkiej Brytanii wobec kolonii; - wymienia kompetencje federalnych organów władzy i charakteryzuje wzajemne relacje między nimi	Uczeń: - wyjaśnia, w jaki sposób polityka gospodarcza Wielkiej Brytanii wobec kolonii doprowadziła do konfliktu kolonii z metropolią; - wyjaśnia wpływ idei oświecenia na stosunki kolonii z Wielką Brytanią; - przedstawia realizację idei oświeceniowych w <i>Deklaracji Niepodległości</i>	Uczeń: - charakteryzuje różne przyczyny wojny o niepodległość i wskazuje na związki między nimi; - przedstawia stosunek państw i społeczeństw Europy do wojny o niepodległość Stanów Zjednoczonych; - przedstawia realizację idei oświeceniowych w Konstytucji Stanów Zjednoczonych	Uczeń: prezentuje sylwetki ojców założycieli
29. Naród przeciw królom. Rewolucja francuska	Uczeń: - wymienia przykładowe przyczyny Wielkiej Rewolucji Francuskiej; - wymienia postanowienia <i>Deklaracji Praw Człowieka i Obywatela</i>; - wymienia organy władzy i ich kompetencje wprowadzone na mocy konstytucji z 1791 r.;	Uczeń: - dzieli przyczyny Wielkiej Rewolucji Francuskiej na ustrojowe, gospodarcze i społeczne; - przedstawia proces kształtowania się Konstytuanty; - przedstawia rolę klubów politycznych;	Uczeń: wskazuje przykładowe związki przyczynowo-skutkowe między różnymi wydarzeniami, które doprowadziły do wybuchu Wielkiej Rewolucji Francuskiej;	Uczeń: wskazuje związki przyczynowo-skutkowe między różnymi wydarzeniami, które doprowadziły do wybuchu Wielkiej Rewolucji Francuskiej;	Uczeń: - wyjaśnia znaczenie symboli Wielkiej Rewolucji Francuskiej; - wymienia kręgi cywilizacyjne, z których wywodziła się część z tych symboli

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	- wymienia przyczyny wojny z Austrią; - wymienia kluby polityczne z czasów Wielkiej Rewolucji Francuskiej	- wymienia symbole Wielkiej Rewolucji Francuskiej; - przedstawia okoliczności wprowadzenia we Francji republiki	- wyjaśnia wpływ idei oświeceniowych na wybuch Wielkiej Rewolucji Francuskiej; - wymienia przykładowe przemiany społeczno-gospodarcze, które zaszły we Francji w latach 1789–1790; - przedstawia realizację idei oświeceniowych w dokumentach przyjętych przez Konstytuante; - przedstawia przebieg wojny Francji z I koalicją	- wymienia przemiany społeczno-gospodarcze, które zaszły we Francji w latach 1789–1790; - wyjaśnia, które ze zmian społeczno-gospodarczych likwidowały przyczyny Wielkiej Rewolucji Francuskiej; - wyjaśnia wpływ wojny Francji z I koalicją na utworzenie republiki i działania Konwentu; - charakteryzuje stronnictwa polityczne działające w trakcie Wielkiej Rewolucji Francuskiej	
30. Francja republika	Uczeń: - wyjaśnia, na czym polegał terror jakobiński; - wymienia postanowienia konstytucji dyktatoratu	Uczeń: - wymienia przyczyny zamachu termidoriańskiego; - wymienia zmiany, jakie zaszły w społeczeństwie francuskim w wyniku Wielkiej Rewolucji Francuskiej	Uczeń: - wyjaśnia, dlaczego w czasie wojny z I koalicją wzrosła pozycja jakobinów; - charakteryzuje stosunek jakobinów do religii i Kościoła katolickiego, a także wyjaśnia, w czym się on przejawiał; - przedstawia różne oceny Wielkiej Rewolucji Francuskiej	Uczeń: - przedstawia opór społeczeństwa francuskiego wobec rządów jakobinów; - przedstawia związek między dokumentami wydawanymi w czasie Wielkiej Rewolucji Francuskiej a przemianami społecznymi i życia politycznego we Francji; - ocenia znaczenie Wielkiej Rewolucji Francuskiej	Uczeń: interpretuje źródła ikonograficzne związane z dyktaturą jakobinów
VI. RZECZOSPOLITA W XVIII WIEKU					
31. Rzeczpospolita w dobie unii polsko-saskiej	Uczeń: wymienia postanowienia sejmu niemego;	Uczeń: przedstawia przebieg elekcji Augusta II;	Uczeń: przedstawia przykłady ingerowania Szwecji i Rosji w wewnętrzne sprawy Rzeczypospolitej;	Uczeń: charakteryzuje stosunki między szlachtą a Augustem II;	Uczeń: wyjaśnia, czy w I połowie XVIII w. możemy w dalszym ciągu traktować

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	wymienia przykładowe zmiany w kulturze w epoce saskiej	przedstawia udział Rzeczypospolitej w wojnie północnej	- porównuje projekty reform przedstawione przez Stanisława Leszczyńskiego i Stanisława Konarskiego; - wyjaśnia rolę mecenatu królewskiego w rozwoju kultury oświecenia	przedstawia sytuację gospodarczą Rzeczypospolitej w I połowie XVIII w.	Rzeczpospolitą jako podmiot w stosunkach międzynarodowych
32. Próby reform i pierwszy rozbiór Rzeczypospolitej	Uczeń: - wymienia przykładowe reformy przeprowadzone w pierwszych latach panowania Stanisława Augusta Poniatowskiego; - wymienia prawa kardynalne; - pokazuje na mapie tereny utracone przez Rzeczpospolitą podczas I rozbioru	Uczeń: - wyjaśnia, w jakich dziedzinach przeprowadzono reformy w pierwszych latach panowania Stanisława Augusta i dlaczego; - wymienia przyczyny konfederacji barskiej; - przedstawia okoliczności uchwalenia praw kardynalnych	Uczeń: - przedstawia stosunek szlachty do konieczności przeprowadzenia reform ustrojowych w Rzeczypospolitej i wyjaśnia, co wpływało na jej stanowisko; - wymienia działania Rosji, które świadczą o jej ingerencji w wewnętrzne sprawy Rzeczypospolitej; - przedstawia skutki konfederacji barskiej	Uczeń: - wyjaśnia, dlaczego sprawa dysydentów była łatwym pretekstem dla państw ościennych do ingerowania w wewnętrzne sprawy Rzeczypospolitej; - przedstawia argumenty państw zaborczych uzasadniające I rozbiór Rzeczypospolitej i reakcję Polaków; - ocenia, które z państw zaborczych odniosło największe korzyści z rozbioru	Uczeń: - przedstawia, w jaki sposób Francja i Turcja wsparły konfederację barską; - wyjaśnia, dlaczego Francja i Turcja wspierały Polaków przeciw Rosji
33. Kultura doby oświecenia w Rzeczypospolitej	Uczeń: - przedstawia zmiany w programach nauczania w szkołach w I połowie XVIII w.; - przedstawia działalność i znaczenie Komisji Edukacji Narodowej; - wymienia przykłady dzieł sztuki z XVIII w. i ich twórców	Uczeń: - wskazuje przemiany oświeceniowe w programach szkolnych; - wyjaśnia rolę mecenatu Stanisława Augusta Poniatowskiego w rozwoju sztuki w II połowie XVIII w.; - przedstawia działalność i znaczenie Towarzystwa do Książ Elementarnych	Uczeń: - charakteryzuje rozwój szkolnictwa w XVIII w.; - wskazuje przemiany oświeceniowe w szkolnictwie Rzeczypospolitej; - przedstawia rozwój kultury Rzeczypospolitej XVIII w.	Uczeń: - wyjaśnia związki między kulturą a życiem politycznym w Rzeczypospolitej XVIII w.; - przedstawia rolę czasopism wydawanych w Rzeczypospolitej; - charakteryzuje postawę oświeconego samarytanizmu na tle epoki	Uczeń: - przedstawia rolę Warszawy jako ośrodka kulturalnego XVIII-wiecznej Rzeczypospolitej; - przedstawia wpływ mecenatu magnackiego na rozwój kultury

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
34. Sejm Wielki i drugi rozbiór Rzeczypospolitej	Uczeń: - wymienia przykłady działania Rady Nieustającej; - wymienia stronnictwa działające w czasie Sejmu Wielkiego i najważniejsze punkty ich programów; - wymienia najważniejsze postanowienia Konstytucji 3 maja; - pokazuje na mapie tereny, które Rzeczpospolita utraciła w wyniku II rozbioru	Uczeń: - przedstawia strukturę Rady Nieustającej; - charakteryzuje sytuację międzynarodową Rzeczypospolitej w czasie obrad Sejmu Wielkiego; - wymienia postanowienia ustawy o miastach i Konstytucji 3 maja; - wskazuje nawiązania do myśli oświeceniowej w uchwałach Sejmu Wielkiego; - wymienia przyczyny i skutki konfederacji targowickiej	Uczeń: - wyjaśnia, jaką rolę miała odgrywać Rada Nieustająca; - wyjaśnia, jak sytuacja międzynarodowa wpłynęła na swobodę podejmowania decyzji na Sejmie Czteroletnim; - wymienia reformy Sejmu Wielkiego i ocenia szanse ich wprowadzenia w życie; - wymienia przyczyny podpisania konfederacji targowickiej i jej przywódców	Uczeń: - przedstawia okoliczności uchwalenia ustawy o miastach i wyjaśnia, jakie zmiany w funkcjonowaniu państwa mogła przynieść jej pełna realizacja; - przedstawia przebieg konfederacji targowickiej, wojny w obronie Konstytucji 3 maja; - przedstawia okoliczności II rozbioru Rzeczypospolitej; - wyjaśnia, na co liczył Stanisław August Poniatowski, przystępując do Targowicy	Uczeń: ocenia, czy działania i ustępstwa Stanisława Augusta Poniatowskiego przyniosły oczekiwane przez króla efekty
35. Insurekcja kościuszkowska. Upadek państwa	Uczeń: - wymienia przyczyny insurekcji kościuszkowskiej; - pokazuje na mapie miejsca walk w trakcie insurekcji kościuszkowskiej; - pokazuje na mapie podział Rzeczypospolitej w wyniku III rozbioru	Uczeń: - wymienia skutki insurekcji kościuszkowskiej; - wymienia postanowienia uniwersału połanieckiego; - ocenia, które z państw rozbiorowych osiągnęło największe korzyści z zajętych ziem Rzeczypospolitej	Uczeń: - charakteryzuje sytuację polityczną Rzeczypospolitej po II rozbiorze; - wymienia działania Tadeusza Kościuszki zmierzające do objęcia powstaniem, jak najszerszych kręgów społecznych; - przedstawia okoliczności III rozbioru Rzeczypospolitej	Uczeń: - przedstawia proces radykalizacji postaw Polaków w czasie insurekcji kościuszkowskiej; - przedstawia stosunek Prus do powstania kościuszkowskiego; - przedstawia udział chłopów w insurekcji kościuszkowskiej	Uczeń: porównuje działalność Jakuba Jasińskiego i Jana Kilińskiego w trakcie insurekcji kościuszkowskiej

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
VII. EPOKA NAPOLEOŃSKA					
36. Kształtowanie się systemu napoleońskiego w Europie	Uczeń: • pokazuje na mapie nabytki terytorialne Francji w wyniku wojen napoleońskich i miejsca decydujących bitew; • pokazuje na mapie państwa, które znalazły się w strefie wpływów Francji; • pokazuje na mapie Związek Reński; • wymienia przykładowe postanowienia kodeksu prawa cywilnego, zwanego <i>Kodeksem Napoleona</i>	Uczeń: • wymienia postanowienia konstytucji wprowadzającej konsulat we Francji; • przedstawia, w jaki sposób Napoleon wprowadził cesarstwo we Francji; • wymienia przykładowe elementy polityki Napoleona wobec państw zależnych	Uczeń: • charakteryzuje sytuację wewnętrzną we Francji w okresie konsultatu i cesarstwa; • przedstawia strukturę systemu napoleońskiego w Europie i politykę Napoleona wobec państw zależnych; • wymienia działania, jakie podjął Napoleon przeciwko Wielkiej Brytanii	Uczeń: • charakteryzuje sytuację wewnętrzną we Francji w okresie dyktatoratu; • wyjaśnia, co wpływało na to, że społeczeństwo francuskie popierało Napoleona Bonaparte; • wyjaśnia, jakie były cele działań Napoleona wobec Wielkiej Brytanii i co na nie wpływało; • ocenia skuteczność blokady kontynentalnej	Uczeń: • wyjaśnia symbolikę na obrazach z różnych okresów kariery Napoleona Bonaparte; • wymienia kręgi cywilizacyjne, z których wywodziła się część z nich
37. Napoleon a sprawa polska	Uczeń: • wymienia działania Polaków zmierzające do zachowania i rozwijania dorobku kulturalnego; • pokazuje na mapie miejsca bitew stoczonych przez Legiony Polskie; • wymienia działania Napoleona na ziemiach zaboru pruskiego	Uczeń: • porównuje działania Izabeli Czartoryskiej i Stanisława Staszica zmierzające do zachowania i rozwijania dorobku kulturalnego; • przedstawia powstanie i walki Legionów Polskich; • przedstawia udział Polaków w wojnie z Prusami	Uczeń: • wymienia działania Polaków zmierzające do odzyskania niepodległości pod zaborami i na emigracji; • przedstawia wpływ haseł rewolucji francuskiej na funkcjonowanie Legionów Polskich; • charakteryzuje stosunek Napoleona do Polaków	Uczeń: • charakteryzuje stosunek Napoleona do dążeń Polaków do odzyskania niepodległości; • wyjaśnia, dlaczego Napoleon był zainteresowany udziałem Polaków w wojnie z Prusami w latach 1806–1807; • przedstawia koncepcję Adama Czartoryskiego odbudowy państwa polskiego	Uczeń: • porównuje działania Jana Henryka Dąbrowskiego i Adama Jerzego Czartoryskiego w celu odzyskania przez Polaków niepodległości
38. Księstwo Warszawskie	Uczeń: • pokazuje na mapie obszar Księstwa Warszawskiego w 1808 r. i 1810 r.;	Uczeń: • wymienia postanowienia konstytucji Księstwa Warszawskiego;	Uczeń: • przedstawia okoliczności powstania Księstwa Warszawskiego;	Uczeń: • wskazuje wzorce francuskie i tradycje polskie w konstytucji Księstwa Warszawskiego;	Uczeń: • wyjaśnia, dlaczego w Księstwie Warszawskim było prawo francuskie, pieniądze pruskie i król saski;

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	• pokazuje na mapie miejsca ważniejszych bitew, w których walczyli Polacy u boku Napoleona lub w sojuszu z Napoleonem w Hiszpanii i z Austrią	• wymienia korzyści, jakie osiągnęli Polacy z istnienia Księstwa Warszawskiego	• przedstawia rozwiązanie kwestii chłopskiej w Księstwie Warszawskim; • przedstawia miejsce Księstwa Warszawskiego w systemie napoleońskim	• przedstawia rolę Polaków, którzy brali udział w wojnach z Hiszpanią i Austrią; • ocenia znaczenie istnienia Księstwa Warszawskiego dla Polaków	• wyjaśnia wyrażenie „bajońskie sumy” w czasach Księstwa Warszawskiego i współcześnie
39. Upadek Napoleona	Uczeń: • wymienia przyczyny wojny Napoleona z Rosją w 1812 r.; • pokazuje na mapie miejsca bitew z ostatnich lat panowania Napoleona	Uczeń: • przedstawia sytuację Napoleona po przegranej w 1814 r.; • przedstawia stosunek Polaków do Napoleona w ostatnich latach jego panowania i ich sytuację po jego upadku	Uczeń: • wyjaśnia, dlaczego Aleksander I przestał przestrzegać warunków pokoju z Tylży; • przedstawia próbę odzyskania władzy przez Napoleona	Uczeń: • przedstawia sytuację we Francji, która ułatwiła Napoleonowi podjęcie próby odzyskania władzy; • porównuje sytuację Napoleona po przegranej w 1814 i 1815 r.	Uczeń: • ocenia znaczenie epoki napoleońskiej w dziejach Francji i Europy; • wymienia zmiany wprowadzone przez Napoleona, które przetrwały jego upadek